

9

ДАР ИМД АЗ КАДОМ ФАНҲО ИМТИҲОН МЕСУПОРАНД?

Ба ИМД дар доираи қисмҳои А – имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумӣ (синфи 11-ум) ва Б – имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) фанҳои таълимие ворид гардидаанд, ки барои дохил шудан ба муассисаи таълимии таҳсилоти миёна ё олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон довталаб вобаста аз гурӯҳи ихтисосҳои интихобнамудааш ва қисми имтиҳони дахлдор бояд аз рӯйи 4 ё 3-тои онҳо имтиҳон супорад.

Дар барномаи имтиҳон тавсифи имтиҳон аз ҳар фанни таълимӣ, талабот ба дониш ва малакаю маҳорати довталаб, шарҳи саволу масъалаҳои тест (навъ, шакл ва миқдори саволу масъалаҳо, меъёри ҳолгузорӣ, вақти иҷрои тест) омадааст. Барномаи имтиҳони ҳар фанни таълимиро метавон аз сомонии Марказ дастрас кард.

Дар низоми ИМД мувофиқи талаботи таҳсилоти миёнаю олии касбӣ ва навъи ихтисосҳои имтиҳонҳо ба қисмҳо ҷудо шудаанд, ки довталабон вобаста аз хатмкарда ё хатмкунандаи кадом зинаи таҳсилот буданашон барои дохил шудан ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбӣ қисм(ҳо)-и дахлдорро бояд супоранд. Қисмҳои имтиҳон, ки *пас аз хатми муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), муассисаҳои таълимии таҳсилоти ибтидоӣ ё миёнаи касбӣ барои довталаб, вобаста ба навъҳои ихтисосҳои интихобкарда, супоридани як ё ду, ё ҳар сеи он талаб карда мешавад*, чунинанд:

- қисми А – имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумӣ (синфи 11-ум);
- қисми В – имтиҳонҳои эҷодӣ ва маҳорати махсус;
- қисми Г – имтиҳонҳои иловагии таҳассусӣ.

Барои дохил шудан ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) довталабони дорои чунин таҳсилот бояд қисми Б – имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумии асосиро супоранд. Агар ихтисосе, ки қабули донишҷӯён аз рӯйи он дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ ба роҳ монда мешавад, супоридани қисми В-ро талаб кунад, довталаби чунин ихтисосро интихобкарда, қисми В-ро низ, бар иловаи субтестҳои 1-ум ва 2-юми қисми Б, месупорад.

Навъи ихтисосҳо ва қисмҳои имтиҳон, ки аз зинаи таҳсилоти мувофиқ барои дохилшавӣ ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва ё олии касбӣ вобастаанд, дар *ҷадвали 9.1* нишон дода шудааст.

Навъи 1-ум ихтисосҳоеро дар бар мегирад, ки онҳо супоридани танҳо имтиҳони қисми А-ро талаб мекунанд.

Навъи 2-юм ихтисосҳо супоридани ду субтести аввали қисми А (субтестҳои 1-ум ва 2-юм) ва қисми В-ро талаб мекунад. Ҳангоми интихоби танҳо чунин ихтисос(ҳо) довталаб аз супоридани ду субтести охири қисми А (субтестҳои 3-юм ва 4-ум) озод аст, яъне чунин довталаб аз китобчаи тест бояд танҳо ду субтести аввал (субтестҳои 1-ум ва 2-юм)-ро иҷро кунад. Азбаски китобчаи тест дар имтиҳон ба чунин довталаб низ бо 4 субтест пешниҳод мегардад, ӯ ихтиёр дорад, ки саволу масъалаҳои ҳар чор субтестро иҷро кунад. Ин ба довталабе, ки ҳолҳои гузаришро аз ҳар чор субтест соҳиб шудааст, имкон медиҳад, ки дар ҳолати аз рӯйи ихтисосҳои супоридани имтиҳонҳои эҷодӣ ва маҳорати махсусро талабкунанда дар озмунӣ тақсимои асосӣ комёб нашуданаш барои иштирок дар озмун(ҳо)-и тақсимои иловагӣ ихтисосҳои дигарро низ интихоб кунад.

Навъи 3-юм ихтисосҳое аст, ки онҳо супоридани имтиҳонҳои қисмҳои А ва Г-ро талаб мекунанд.

Навъи 4-ум ихтисосҳоеро фаро мегирад, ки онҳо супоридани танҳо имтиҳони қисми Б-ро талаб мекунанд.

Навъи 5-ум аз ихтисосҳое иборат аст, ки онҳо супоридани ду субтести аввали қисми Б (субтестҳои 1-ум ва 2-юм) ва қисми В-ро талаб мекунанд. Ҳангоми интихоби танҳо чунин ихтисос(ҳо) довталаб аз супоридани субтести охири қисми Б (субтести 3-юм) озод аст, яъне ӯ аз китобчаи тест бояд танҳо ду субтести аввал (1-ум ва 2-юм)-ро иҷро кунад. Аммо, азбаски ба чунин довталаб низ китобчаи тест дар имтиҳон бо 3 субтест пешниҳод мегардад, вай ихтиёри

ичро кардани саволу масъалаҳои ҳар се субтестро дорад. Ин ба довталаби ҳолҳои гузаришро аз ҳар се субтест соҳибшуда имкон медиҳад, ки дар ҳолати комёб нашуданаш дар озмуни тақсимои асосӣ аз рӯйи ихтисосҳои супоридани имтиҳонҳои эҷодӣ ва маҳорати махсусро талабкунанда барои иштирок дар озмун(ҳо)и тақсимои иловагӣ ихтисосҳои дигарро низ интиҳоб кунад.

Ҷадвали 9.1

Навъи ихтисосҳо ва қисмҳои имтиҳон

Навъи ихтисос	Қисми имтиҳон			
	А	Б	В	Г*
1-ум	☒			
2-юм	☒		☒	
3-юм	☒			☒
4-ум		☒		
5-ум		☒	☒	

***ЭЗОҲ:** қисми Г (имтиҳонҳои иловагии таҳассусӣ)-ро, бар замми қисми А, довталабони ихтисосҳоро аз филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе ва ё Донишгоҳи Осиёи Марказӣ интиҳобкарда месупоранд. Довталаб ихтисосҳоро аз ҳар ду муассисаи таълимӣ интиҳоб карда метавонад. **Имтиҳонҳои иловагии таҳассусӣ** шартан барои филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе бо "Г.1" ва барои Донишгоҳи Осиёи Марказӣ бо "Г.2" ишора карда мешавад.

Довталаб ихтисосҳоро, ки аз рӯйи онҳо донишҷӯён дар заминаи таҳсилоти умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоии касбӣ ва миёнаи касбӣ қабул карда мешаванд, вобаста аз навъашон аз рӯйи ҳолатҳои имконпазири зерин, ки супоридани қисмҳои дахлдорро талаб менамояд, интиҳоб карда метавонад:

- танҳо ихтисосҳои навъи 1-ум (қисми А);
- танҳо ихтисосҳои навъи 2-юм (қисми А (танҳо ду субтести аввал: 1-ум ва 2-юми ин қисм) ва қисми В);
- танҳо ихтисосҳои навъи 3-юм (қисмҳои А ва Г);
- ихтисосҳои навъи 1-ум ва 2-юм (қисмҳои А ва В);
- ихтисосҳои навъи 1-ум ва 3-юм (қисмҳои А ва Г);
- ихтисосҳои навъи 2-юм ва 3-юм (қисмҳои А, В ва Г);
- ихтисосҳои навъи 1-ум, 2-юм ва 3-юм (қисмҳои А, В ва Г).

Довталаб ихтисосҳоро, ки аз рӯйи онҳо донишҷӯён дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) қабул карда мешаванд, вобаста аз навъашон аз рӯйи ҳолатҳои имконпазири зерин, ки супоридани қисмҳои дахлдорро талаб менамояд, интиҳоб карда метавонад:

- танҳо ихтисосҳои навъи 4-ум (қисми Б);
- танҳо ихтисосҳои навъи 5-ум (қисми Б (танҳо ду субтести аввал: 1-ум ва 2-юми ин қисм) ва қисми В);
- ихтисосҳои навъи 4-ум ва 5-ум (қисмҳои Б ва В).

9.1

Қисми А

Барои дохил шудан ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбӣ пас аз хатми синфи 11-ум довталабон қисми А (имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумӣ)-ро месупоранд.

Дар қисми А довталабон аз рӯйи талаботу қоидаҳои муқарраргардида барои қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбӣ дар заминаи таҳсилоти умумӣ (синфи 11-ум) чор субтестро месупоранд. Субтестҳо (фанҳои имтиҳон), ба истиснои субтести якум, ки барои ҳамаи гурӯҳҳои ихтисосҳо забони тоҷикӣ аст, аз ҳар гурӯҳи ихтисосҳо вобаста аст.

Фанҳои имтиҳон (субтестҳо)-и қисми А

Р/т	Гурӯҳи ихтисосҳо	Фанҳои имтиҳон (субтестҳо)				Вақт барои иҷрои субтестҳо
		А1	А2	А3	А4	
1	Табиӣ ва техникӣ	Забони тоҷикӣ	Математика	Химия	Физика	220 дақиқа
2	Иқтисод ва география	Забони тоҷикӣ	Математика	География	Забони хориҷӣ*	200 дақиқа
3	Филология, педагогика ва санъат	Забони тоҷикӣ	Таърих	Адабиёти тоҷик/ забон ва адабиёти рус/ забон ва адабиёти ўзбек* *	Забони хориҷӣ*	190 дақиқа
4	Ҷомеашиносӣ ва ҳуқуқ	Забони тоҷикӣ	Таърих	Ҳуқуқ	Забони хориҷӣ*	190 дақиқа
5	Тиб, биология ва варзиш	Забони тоҷикӣ	Биология	Химия	Физика	220 дақиқа

*Довталаб дар интихоби субтест аз забонҳои хориҷии қисми А озод аст. Ӯ метавонад **яке аз ин забонҳои муайяншударо** барои имтиҳон дар вақти бақайдгирӣ интихоб кунад: **англисӣ, немисӣ, франсавӣ, арабӣ.**

** Барои довталабоне, ки ихтисоси “**забон ва адабиёти ўзбек**”-ро интихоб кардаанд, субтести 3-юми гурӯҳи ихтисосҳои 3-юми имтиҳони қисми А **забон ва адабиёти ўзбек** аст. Ин гуна довталабон ихтисосҳои самтҳои **забон ва адабиёти тоҷик ва забон ва адабиёти русро** интихоб карда наметавонанд. Довталабони дигар, вобаста ба забони имтиҳонсупории интихобкардашон, субтести 3-юми қисми А-ро аз адабиёти тоҷик (агар забони имтиҳонсупорӣ тоҷикӣ бошад) ё забон ва адабиёти рус (агар забони имтиҳонсупорӣ русӣ бошад) месупоранд.

Дар қисми А довталаб субтести забони тоҷикиро, ки дар доираи ҳамаи гурӯҳҳои ихтисосҳо пешбинӣ шудааст, ҳатман ба забони тоҷикӣ ва субтестҳои дигарро, ба истиснои субтести забон ва адабиёти ўзбек ва субтести забони хориҷӣ, вобаста аз забони имтиҳонсупорӣ, ки ҳангоми бақайдгирӣ нишон додааст, ба забони тоҷикӣ ё русӣ месупорад. Саволу масъалаҳои тести қисми А дар асоси барномаҳои таълимии таҳсилоти умумӣ ва китобҳои дарсии амалкунанда таҳия мешавад.

9.2

Қисми Б

Барои дохил шудан ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ пас аз хатми синфи 9-ум довталабон қисми Б (имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ)-ро месупоранд.

Саволу масъалаҳои тест барои имтиҳони қисми Б дар асоси барномаҳои таълим ва китобҳои дарсии барои таҳсилоти умумии асосӣ (то синфи 9-ум) таълифшуда таҳия мешаванд.

Дар қисми Б довталабон аз рӯи талаботу қоидаҳои муқарраргардида барои қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) се субтестро месупоранд. Субтестҳо (фанҳои имтиҳон)-и ин қисм низ, ба истиснои субтести яқум, ки барои ҳамаи гурӯҳҳои ихтисосҳо забони тоҷикӣ аст, аз ҳар гурӯҳи ихтисосҳо вобаста аст.

Фанҳои имтиҳон (субтестҳо)-и қисми Б

Р/т	Гуруҳи ихтисосҳо	Фанҳои имтиҳон (субтестҳо)		
		Б1	Б2	Б3
1	Табиӣ ва техникӣ	Забони тоҷикӣ	Математика	Физика
2	Иқтисод ва география	Забони тоҷикӣ	Математика	География
3	Филология, педагогика ва санъат	Забони тоҷикӣ	Адабиёти тоҷик/ забони русӣ*	Забони хориҷӣ**
4	Ҷомеашиносӣ ва ҳуқуқ	Забони тоҷикӣ	Таърих	Забони хориҷӣ**
5	Тиб, биология ва варзиш	Забони тоҷикӣ	Биология	Химия

*Субтести 2-юми гуруҳи ихтисосҳои 3-юми имтиҳони қисми Б барои довталабоне, ки забони тоҷикиро ҳамчун забони имтиҳонсупорӣ интиҳоб кардаанд, аз адабиёти тоҷик (ба забони тоҷикӣ) ва барои довталабони забони русиро ҳамчун забони имтиҳонсупорӣ интиҳобкарда аз забони русӣ (ба ҳамин забон) аст.

Довталаб дар интиҳоби субтест аз забонҳои хориҷии қисми Б озод аст. Ӯ метавонад **яке аз ин забонҳои муайяншударо барои имтиҳон интиҳоб кунад: **англисӣ, немисӣ, франсавӣ, арабӣ.**

Довталаб субтестҳои забони тоҷикӣ ва забони хориҷиро мувофиқан ба забони тоҷикӣ ва яке аз забонҳои хориҷии пешниҳодшаванда месупорад. Субтестҳои дигарро довталаб, вобаста аз интиҳоби худ дар давраи бақайдгирӣ, ба забони тоҷикӣ ё русӣ месупорад.

Барои ҷавоб додан ба саволҳо ва ҳалли масъалаҳои се субтести ин қисми имтиҳон **150 дақиқа** муқаррар шудааст.

9.3

Қисми В

Қисми В (имтиҳонҳои эҷодӣ ва маҳорати махсус)-ро, дар баробари субтестҳои дахлдори қисми А (имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумӣ) ё қисми Б (имтиҳон дар заминаи таҳсилоти умумии асосӣ), довталабоне месупоранд, ки ҳангоми дохил шудан ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбӣ аз рӯйи ихтисосҳои интиҳобкардашон дар асоси талаботу қоидаҳои муқарраргардида омодагии эҷодӣ ва (ё) маҳорати махсус доштанишон ҳатмист. Мақсад аз имтиҳонҳои қисми В санҷидани қобилияти эҷодӣ ва (ё) малакаи махсуси довталабон аз рӯйи ихтисосҳост, ки ба самтҳои санъат ва фарҳанг, варзиш, дизайн, меъморӣ, ҳайкалтарошӣ ва динӣ мансубанд.

Имтиҳони қисми В-ро комиссияҳои имтиҳонӣ (фаннӣ)-и муассисаҳои таълимии дахлдор дар ҳамин муассисаҳо баргузор менамоянд.

Дар сурати яхела будани талаботи имтиҳонҳои эҷодӣ ва (ё) маҳорати махсуси як ё якчанд ихтисос дар чанд муассисаи таълимӣ довталаб метавонад як ё зиёда аз як ихтисосро аз якчанд муассисаи таълимӣ интиҳоб намояд. Дар чунин ҳолат довталаб ин имтиҳонҳоро дар муассисаи таълимии дахлдоре месупорад, ки ҳангоми бақайдгирӣ онро ҳамчун макони супоридани қисми В интиҳоб кардааст. Агар дар як муассисаи таълимӣ якчанд ихтисосе, ки супоридани қисми В-ро аз рӯйи шартҳои яхела талаб мекунанд, мавҷуд бошад, довталаб аз ҳамин муассисаи таълимӣ якчанд чунин ихтисосро интиҳоб карда метавонад (**фехристи ихтисосҳои қисми В-ро талабкунанда бо намуди санҷишҳо дар замидаи 4-ум оварда шудааст**).

Довталаб муассисаи таълимиро, ки ихтисосҳои супоридани қисми В талабкунандаро аз он интиҳоб накардааст, ҳамчун макони супоридани қисми мазкур интиҳоб карда наметавонад.

Феҳристи ихтисосҳое, ки супоридани қисми В-ро талаб менамоянд ва мазмунӣ чунин имтиҳонҳо, аз ҷумла шакли баргузорӣ, миқдори санҷишхоро Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад.

Муассисаҳои таълимие, ки дар онҳо аз рӯйи ихтисосҳои супоридани қисми В-ро талабкунанда донишҷӯён таълим дода мешаванд, қоидаҳои баргузори имтиҳонҳои ин қисм, муҳлати баргузорӣ, вақти оғози анҷоми онҳо, талабот нисбат ба довталабон дар имтиҳонҳо ва масъалаҳои дигари вобаста ба инро муайян менамоянд.

Агар довталаб аз якчанд муассисаи таълимӣ ихтисосро интихоб кунад, ки талаботи супоридани қисми В аз рӯйи ин ихтисос дар ин муассисаҳои таълимӣ якхела бошад, холи аз ин қисм бадастовардааш барои ихтисоси мазкур дар ҳамаи муассисаҳои таълимӣ дахлдори интихобкардааш **эътибори баробар дорад** (яъне, агар тибқи ихтисос(ҳо)и интихобкарда аз имтиҳонҳои эҷодӣ ва ё маҳорати махсус дар як муассисаи таълимӣ, масалан, соҳиби 80 ҳол шуда бошад, барои чунин ихтисос(ҳо)и аз муассисаҳои таълимӣ дигар гирифтааш низ натиҷаи имтиҳон 80-ҳолӣ ҳисоб карда мешавад). Ҳамчунин, агар довталаб аз як муассисаи таълимӣ ихтисосҳоро интихоб кунад, ки талаботи супоридани қисми В аз рӯйи ин ихтисосҳо як аст, холи аз ин қисм бадастовардааш барои ҳамаи чунин ихтисосҳои интихобкардааш, чун дар мисоли боло, эътибори баробар дорад.

Довталабони дорои таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, ки **танҳо ихтисосҳои дорои имтиҳонҳои эҷодӣ ва (ё) маҳорати махсусро** интихоб менамоянд, аз супоридани ду субтести охир (сеюм ва чорум)-и **қисми А** озодаанд, яъне онҳо **қисми В** ва фақат ду субтести аввал (якум ва дуум)-и **қисми А**-ро месупоранд. Новобаста аз ин, китобчаи тест дар имтиҳон ба чунин довталабон бо 4 субтест пешниҳод карда мешавад ва онҳо ихтиёрдоранд (яъне, агар хоҳанд, метавонанд), ки саволу масъалаҳои ҳар чор субтестро иҷро кунанд. Дар чунин ҳолат довталабони холи гузаришро аз ҳар чор субтест соҳибшуда имкон пайдо мекунанд, ки дар сурати комёб нашуданашон дар озмуни тақсимои асосӣ аз рӯйи ихтисосҳои супоридани **қисми В**-ро талабкунанда барои иштирок дар озмуни тақсимои тақрорӣ ихтисосҳои дигарро низ интихоб кунанд.

Инчунин, довталабони дорои таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум), ки **танҳо ихтисосҳои дорои имтиҳонҳои эҷодӣ ва (ё) маҳорати махсусро** интихоб менамоянд, аз супоридани субтести охир (сеюм)-и **қисми Б** озодаанд, яъне онҳо **қисми В** ва фақат ду субтести аввал (якум ва дуум)-и **қисми Б**-ро месупоранд. Аммо, новобаста аз ин, дар имтиҳон ба чунин довталабон китобчаи тест бо 3 субтест пешниҳод мегардад ва онҳо ихтиёрдоранд, ки саволу масъалаҳои ҳар се субтестро иҷро кунанд. Дар чунин ҳолат довталабони холи гузаришро аз ҳар се субтест соҳибшуда имкон пайдо мекунанд, ки дар сурати комёб нашуданашон дар озмуни тақсимои асосӣ аз рӯйи ихтисосҳои супоридани **қисми В**-ро талабкунанда барои иштирок дар озмуни тақсимои тақрорӣ ихтисосҳои дигарро низ интихоб кунанд.

Ба довталабони танҳо ихтисосҳои дорои имтиҳонҳои эҷодӣ ва (ё) маҳорати махсусро интихобкарда тавсия дода мешавад, ки барои дар оянда пайдо кардани имкони иштирок дар озмун аз рӯйи ихтисосҳои дигар саволу масъалаҳои ҳамаи субтестҳои имтиҳонро иҷро намоянд.

Довталаб бояд қаблан, то рӯзи саршавии имтиҳони қисми В, дар назди комиссияи қабули муассисаи таълимӣ дахлдор ҳозир гардида, аз талаботи имтиҳонҳо ва рӯзи машварат огоҳ шавад. Барои супоридани имтиҳонҳои эҷодӣ ва (ё) маҳорати махсус дар муассисаҳои таълимӣ дахлдор варақаи бақайдгирӣ ҳуччати расмӣ ба ҳисоб меравад. Дар рӯзи имтиҳон, ба ғайр аз ин ҳуччатҳо, бо худ овардани шиноснома ё ҳуччати дигари тасдиқкунандаи шахсият бо муҳру сурат ҳатмист.

Натиҷаи аз қисми В бадастовардаи довталаб дар озмуни тақсимои танҳо барои ихтисосҳое ба назар гирифта мешавад, ки супоридани ин имтиҳонхоро талаб мекунанд. Инчунин, агар довталаби ихтисосҳои қисми В-доштаре интихобкарда қисми А-ро пурра супорида бошад, барои ихтисосҳое, ки супоридани қисми В-ро талаб мекунанд, натиҷаҳои бадастовардаи довталаб аз қисми В ва танҳо аз ду субтести аввал (1-ум ва 2-юм)-и қисми А ба назар гирифта мешавад (**нигаред ба қадвали 9.4**). Барои чунин ихтисосҳо натиҷаҳои аз ду субтести охир (3-юм ва 4-ум)-и қисми А бадастовардаи довталаб ба назар гирифта намешавад.

Чадвали 9.4

Субтестҳои қисми А, ки вобаста аз гурӯҳи ихтисосҳо довталаби ихтисосҳои дорон қисми В-ро интихобкарда бояд онҳоро ҳатман, бар замми қисми В, иҷро кунад*

Гурӯҳи ихтисосҳо	Фанҳои имтиҳон (субтестҳо)	
	1-ум	2-юм
Табиӣ ва техникӣ	Забони тоҷикӣ	Математика
Филология, педагогика ва санъат	Забони тоҷикӣ	Таърих
Ҷомеашиносӣ ва ҳуқуқ	Забони тоҷикӣ	Таърих
Тиб, биология ва варзиш	Забони тоҷикӣ	Биология

*Эзоҳ: азбаски дар гурӯҳи ихтисосҳои 2-юм (иқтисод ва география) ихтисосҳои дорон қисми В мавҷуд нест, дар чадвали 9.4 ин гурӯҳи ихтисосҳо нишон дода нашудааст.

Ҳамчунин, агар довталаби ихтисосҳои қисми В-доштаро интихобкарда қисми Б-ро пурра супорида бошад, барои ин гуна ихтисосҳо натиҷаҳои бадастovarдааш аз қисми В ва танҳо аз ду субтести аввал (1-ум ва 2-юм)-и қисми Б ба назар гирифта мешавад (нигаред ба чадвали 9.5). Барои чунин ихтисосҳо натиҷаи аз субтести охир (3-юм)-и қисми Б бадастovarдаи довталаб ба назар гирифта намешавад.

Чадвали 9.5

Субтестҳои қисми Б, ки вобаста аз гурӯҳи ихтисосҳо довталаби ихтисосҳои қисми В-доштаро интихобкарда бояд онҳоро ҳатман, бар замми қисми В, иҷро кунад*

Гурӯҳи ихтисосҳо	Фанҳои имтиҳон (субтестҳо)	
	1-ум	2-юм
Табиӣ ва техникӣ	Забони тоҷикӣ	Математика
Филология, педагогика ва санъат	Забони тоҷикӣ	Адабиёти тоҷик/забони русӣ
Тиб, биология ва варзиш	Забони тоҷикӣ	Биология

*Эзоҳ: азбаски дар гурӯҳи ихтисосҳои 2-юм (иқтисод ва география) ва 4-ум (ҷомеашиносӣ ва ҳуқуқ) ихтисосҳои дорон қисми В мавҷуд нест, дар чадвали 9.5 ин гурӯҳҳои ихтисосҳо нишон дода нашудааст.

9.4

Қисми Г

Довталабоне, ки ихтисосҳоро аз филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе ва ё Донишгоҳи Осиёи Марказӣ интихоб кардаанд, бар замми қисми А, қисми Г (имтиҳонҳои иловагии таҳассусӣ)-ро месупоранд.

Дар қисми Г.1 довталаб аз рӯйи талаботи гурӯҳи ихтисосҳои интихобнамудааш аз 2 фан имтиҳон месупорад.

Чадвали 9.6

Таркиби имтиҳони қисми Г.1 барои филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе

Р/г	Гурӯҳи ихтисосҳо	Фан ва навъҳои имтиҳон	
1	Табиӣ ва техникӣ	Математика (имтиҳони хаттӣ)	Забони русӣ (нақли хаттӣ)
2	Иқтисод ва география	Математика (имтиҳони хаттӣ)	Забони русӣ (нақли хаттӣ)
3	Филология, педагогика ва санъат	Забони хоричӣ (имтиҳони хаттӣ)	Забони русӣ (нақли хаттӣ)
4	Ҷомеашиносӣ ва ҳуқуқ	Таърихи Россия (имтиҳони хаттӣ)	Забони русӣ (нақли хаттӣ)
5	Тиб, биология ва варзиш	Химия (имтиҳони хаттӣ)	Забони русӣ (нақли хаттӣ)

Забони имтиҳонсупорӣ барои ҳамаи санҷишҳои қисми Г.1 русӣ аст. Довталаби ихтисосҳоро аз филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе интихобкарда қисми Г.1-ро дар ҳамаи филиал месупорад.

Дар **қисми Г.2** довталаб, новобаста аз гурӯҳи ихтисосҳои интихоббардааш, 3 имтиҳон месупорад:

- 1) математика (тест);
- 2) забони англисӣ (тест);
- 3) суҳбат.

Забони имтиҳонсупорӣ барои ҳамаи санҷишҳои қисми Г.2 англисӣ аст. Имтиҳонҳои ин қисмро Донишгоҳи Осиёи Марказӣ дар шаҳрҳои Душанбе, Хучанд, Бохтар, Кӯлоб ва Хоруғ баргузор мекунад. Маълумоти муфасссал дар бораи масъалаҳои марбут ба донишгоҳ дар сомонаҳои Марказ ва Донишгоҳи Осиёи Марказӣ (<https://ucentralasia.org>) ҷой дода мешавад.

Довталабоне, ки тести арзёбии дониш – “SAT”-ро бомуваффақият супоридаанд (холи ҳадди ақал – 1000), аз супоридани қисми Г.2 озоданд. Чунин довталабон бояд ҳуҷҷати заруриро дар бораи натиҷаи аз ин имтиҳон бадастовардашон ба Донишгоҳи Осиёи Марказӣ то 3-юми апрел пешниҳод кунанд.

Интиҳоби забони имтиҳонсупорӣ дар қисми А барои довталабоне, ки ихтисосҳоро аз филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе ва ё Донишгоҳи Осиёи Марказӣ интихоб кардаанд, дар ихтиёри ҳуди онҳост, ки ҳангоми бақайдгирӣ кадом забонро (тоҷикӣ ё русӣ) барои имтиҳонсупорӣ нишон медиҳанд.

Довталаби ихтисосҳоро аз филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе интихоббарда **қисми Г.1-ро дар ҳамин филиал** ва довталаби ихтисосҳоро аз Донишгоҳи Осиёи Марказӣ интихобнамуда **қисми Г.2-ро дар яке аз марказҳои имтиҳонии дар шаҳру ноҳияҳо таъсисдодаи ин донишгоҳ** месупорад. Агар довталаб ихтисосҳоро аз ҳар ду ин муассисаи таълимӣ интихоб карда бошад, натиҷаи бадастовардааш аз **қисми Г.1** барои Донишгоҳи Осиёи Марказӣ ва баръакс, ҳолҳои бадастовардаи ӯ аз **қисми Г.2** барои филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе ба назар гирифта намешавад. Инчунин, натиҷаи аз **қисми Г.1** ва ё **қисми Г.2** бадастовардаи довталаб барои ихтисосҳое, ки супоридани ин қисмро талаб намекунанд, ба ҳисоб гирифта намешавад.

Даври асосии қисми В бевосита дар муассисаҳои таълимии дахлдор баргузор мешавад. Қисми Г.1 дар филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М.В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе ва қисми Г.2 дар марказҳои имтиҳонии Донишгоҳи Осиёи Марказӣ доир мегардад. Замони баргузори онҳоро муассисаҳои таълимии мазкур муайян мекунанд.

Агар довталаби дорони таҳсилоти миёнаи умумӣ (синфи 11-ум), ибтидоии касбӣ ё миёнаи касбӣ ҳам ихтисосҳои навъи 1-ум ва ҳам ихтисосҳои навъи 2-юмро интихоб карда бошад, бар замми пурра супоридани қисми А, қисми В-ро низ месупорад. Дар сурати танҳо ихтисосҳои навъи 2-юмро интихоб кардан довталаб бояд ду субтести аввали қисми А (субтестҳои 1-ум ва 2-юм) ва қисми В-ро супорад. Агар довталаби мазкур ҳам ихтисосҳои навъи 2-юм ва ҳам ихтисосҳои навъи 3-юмро интихоб карда бошад, бар замми қисми А, қисмҳои В ва Г-ро низ месупорад. Довталаби ихтисосҳои навъи 1-ум, 2-юм ва 3-юмро интихоббарда низ, бар иловаи қисми А, қисмҳои В ва Г-ро ҳам месупорад.

Агар довталаби дорони таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) танҳо ихтисосҳои навъи 4-умро интихоб карда бошад, қисми Б-ро месупорад. Дар ҳолати танҳо ихтисосҳои навъи 5-умро интихоб кардан, довталаб бояд қисми В ва ду субтести аввали қисми Б (субтестҳои 1-ум ва 2-юм)-ро супорад. Агар довталаби мазкур ҳам ихтисосҳои навъи 4-ум ва ҳам ихтисосҳои навъи 5-умро интихоб карда бошад, бар замми пурра супоридани қисми Б, қисми В-ро низ месупорад.

Ихтисоси “Тарбияи ҷисмонӣ. Омодагии дифои ҳарбӣ”-ро аз Донишқадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи С. Раҳимов танҳо мардоне интихоб карда метавонанд, ки таваллудашон на пештар аз моҳи октябри соли 2003 аст.

Ихтисосҳоро аз Донишқадаи исломии Тоҷикистон ба номи Имоми Аъзам-Абуҳанифа Нуъмон ибни Собит низ танҳо мардон интихоб карда метавонанд.